

Emakumeen kirolari
buruzko aldizkari digitala
Revista digital sobre
deporte femenino

06

Iraila • Septiembre
2021

Arabako Urrezko Emakumeak Alavesas de Oro

“Txirrindularitzak
harrapatu egiten
zaitu eta zaila da
irtetea”

araba álava
foru aldundia diputación foral

Paula Suárez 14 urterekin hasi zen —berandu txirrindularitzarako—, Arabarrak taldean.

Anaiaren hainbeste lasterketa ikusi zituen, ezen haren pausoak jarraitzea erabaki baitzuen, harik eta bere bizitzaren zati izan arte. Aguraingo mutil talde bateko kide izan ondoren, gazteetarako bidea Sopela Women taldean egin zuen, gero Meruelon

egon zen sub23 kategorian, eta ondoren Laboral Kutxa UCI taldera egin zuen jauzia. Ingeniaria da bokazioz eta bizikletaz gozatzen du bere diziplina guztietan: errepidean, ziklokrosean, baita mountain bike-n ere. 22 urte baino ez ditu, eta Arabako txirrindularitzaren oraina eta etorkizuna da.

Zerk bultzatu zintuen txirrindularitzan hastera?

14 urterekin hasi nintzen, txirrindularitzarentzat berandu samar da. Nire anaia bizikletarekin hasi zen, eta, hasieran, niri ez zitzaidan asko gustatzen, eta oso umea nintzela aspertu egiten nintzen bere lasterketak ikusten. Baina hainbeste ikustera joateaz, neuri ere arra sartu zitzaidan, eta gurasoak konbentzitu ondoren, bizikleta bat erostea lortu nuen, eta horrela hasi nintzen gaur arte gelditu gabe (barreak).

Argi dago pasiotik ere badagoela jarraitzeko, sakrifizio pertsonalak eginez. Zer ematen dizu txirrindularitzak?

Kanpotik begiratzen baduzu, oso kirol sakrifikatua da. Uste dut txirrindularitzan ari garen pertsona askok alde batera utzi behar izan ditugula nerabazaroko alderdi jakin batzuk, hala nola lagunekin ateratzea edo lagun taldea izatea, baina badaukana ere egongo da eta kontrakoa esango du. Gehiago zentratzen zara zure kirolean, eta pentsatzen hasten bazara, zure sozializatzeko modua txirrindularitzaren inguruan dago, eta ohitzen zara asteburuetan zure bizitza txirrindularitza izatera, eta harrapatu egiten zaitu. Ez dakit zer daukan, baina kirol honek asko harrapatzen zaitu. Harrapatu egiten zaitu eta zaila da irtetea.

Asko eskatzen duen kirola da?

Konstantzia eta sakrifizio handiko kontua dela esango nuke, baina ez bakarrik txirrindulariarentzat, baita gure ingurukoentzat ere. Gazteak gara, eta ez gaude geure mende. Hasten zarenean, zure familiaren eta sostengua ematen dizun jendearen mende zaude. Denon sakrifizio bihurtzen da, tontakeria bat dirudi, baina urte asko dira gauza asko alde batera uzten, eta ez duzu baloratzen harik eta pentsatzen hasten zaren arte, eta konturatzen zara egiten ari zarena erokeria izan daitekeela. Nire gurasoek eta nire mutil lagunak edozein taldek baino askoz ere kilometro gehiago egin dituzte.

-Gutxienez, zeure esparrura eramatea lortu duzu, ezta?

Bai, bai (barreak). Nik ez ditut behartzen. Izugarri gustatzen zaie. Hasieran, nirekin etortzen ziren tokietara eramateko, baina orain badakit txirrindularitzaren inguruan dagoen saltsa gustatzen zaiela. Egia esan, ni bezain erotuta daude. Niretzat babes handia dira. Etorri ezin diren egunetan, zerbait falta zaidala sumatzen dut, eta motibazio apur bat galtzen duzu.

Emakumezkoen txirrindulari talde gehiago egotea

Uste duzu emakumezkoen txirrindularitza dela gehien hazi den kiroleko bat?

Hala uste dut. Ni 14 urterekin hasi nintzen eskoletan, eta gogoratzen naiz hiru neska soilik ginela nire kategorian, eta, gainera, beste biak ez ziren kategoriatik pasatu eta haurretan geratu ziren. Beti sentitu izan dut, Arabako txirrindularitzaren barruan, oso bakarrik nengoela. Azkenean, normala ere iruditzen zitzaidan. Eta orain haurren lasterketa batera hurbiltzen naiz, eta ikusten dut neskak ia mutilak bezainbat direla. Nola aldatu den hau! Hori kontatzen duzu eta agian ez dizute sinesten (barreak).

Zure planen artean al zegoen UCI lizentzia duen talde batera iristea eta nazioarteko lasterketak egitea?

Nire ideia inoiz ez da izan profesioaletara igarotzea, inola ere, ez naizelako inoiz maila altuan egon. Baina ikusi nuenean zer proiektu proposatu ziguten Laboral Kutxan eta aurrera zihoala, eta, gainera, UCIRA jauzi egitea, jarraitzeko beste motibazio bat da.

Bitxia bada ere, gehiago ezagutzen zaitugu ziklokrosean izandako arrakastengatik, baina nahiago duzu errepidea?

Ez nuke jakingo une honetan bata ala bestea aukeratu. Ziklokrosarekin hasi nintzen, neguan ez banintzen lehiatzen aritzen oso gogorra egiten zitzaidalako entrenatzea, eta, azkenean, 50-50 bihurtu da. Gaur egun, ziklokrosik gabe ezin izango nintzateke bizi, ez eta errepiderik gabe ere. Gainera, orain mountain bike lehiaketetan ere sartzen ari naiz pixka bat. Ez dakit zer ibilbide izango dudana, egia esan.

Pribilegioa da Arabako errepideetan ibiltzea entrenatzeko?

Zalantzarik gabe. Niri gertatzen zait etxetik irten eta kanpoan entrenatu behar dudanean ez dakidala egiten, eta haserretu egiten naiz. Etxean dena ezagutzen dut, nire eskuaren ahurra bezala, eta dena oso programatuta daukat, minutuan, ondo planifikatutako entrenamenduak egin ahal izateko. Araban denetarik daukagu. Ez dut ezergatik aldatzen. Klima izan ezik, niri izugarri gustatzen zait.

Nola da entrenamendu bat zurekin? Egiguzu ibilbide bat

Oso sinplea naiz. Zaldiran asko gustatzen zait. Eta gero Lapueblatik itzultzea gustatzen zait. Errepide lasaiak dira, eta polita iruditzen zait aurkitzen dudana.

Noizbait arriskuan sentitu zara?

Beti dago arrisku egoeraren bat. Zorionez, ez dut istripurik izan, ez eta gertutik bizi izan ere. Beti dago baten bat ez duena behar bezala errespetatzen, baina etxean ere ezin naiz geratu. Ibiltzen ez denari ez zaio gertatzen, baina etxean geratzen denak ere ez du aurrera egiten.

Elektronika eta Automatika adarreko ingeniaria

Zer sentitzen zara gehiago ingeniari txirrindularia ala txirrindulari ingeniaria?

Momentuz, ingeniari txirrindularia (barreak). Gero ikusiko dugu. Lehenengo lehenengoa. Argi neukan gradu bat atera nahi nuela. Hasiera batean, Matematikekin hasi nintzen, baina lehenengo urtea igaro ondoren, ikusi nuen ez zela niretzat, eta urrats bat eman nuen ez zitzaidana batere erraza egin, beti izan bainaiz gauzekin amaieraraino iristekoa. Ikasketez aldatzea erabaki nuen, ez nintzelako zoriontsua Matematikak egiten, eta ingeniaritza aurkitu nuen elektronika eta automatika adarrean, eta hura bai izan zen nik espero nuena. Harrezkero, zoriontsuagoa naiz gustatzen zaidana ikasten.

Prestakuntza horrekin, non aurkitu nahi zenuke lan egiteko tokia?

Oraintxe bertan, praktikak egiten ari naiz, jakin nahi dudalako zer egin dezakedan edo nondik bideratu nahi dudanez enplegu bilaketa. Automatekin lanean ari naiz eta haiek programatzen ari naiz. Asko gustatzen zait eta uste dut horretan aritu naitekeela. Ez nintzateke nekatuko.

Lan egonkor bat aurkitu aurretik, probatu nahiko zenuke txirrindulari profesional gisa urtebete?

Bai. Ikasketak amaitutakoan, nik ez nuke ezetz esango. Azken finean, bizitzan behin aurkez daitekeen aukera bat da. Gazteak gara, eta koltxoi bat dugu egina unibertsitate ikasketekin. Egokiena izango litzateke nire prestakuntza master batekin osatzea, baina ez dut baztertzen online egitea kirol aukera hori lortuz gero profesional gisa.

Ba al duzu erreferenterik txirrindularitzan?

Ez, egia esan. Baina egia da azken aldian asko erreparatu diodala Van der Poeli; nork ez dio erreparatuko, bada, hark egiten duenari, ezta? Duela aste batzuk Elisa Longo Borghini ikusi nuen, eta asko gustatu zitzaidan nola dabilen bizikletan. Oso identifikatuta sentitu nintzen harekin, eta pentsatu nuen ea egunen batean hura bezalakoa izan nitekeen.

Txirrindularitza egin izan ez bazenu, zer beste kirol egitea gustatuko litzazuke?

Ufa! Asko egin ditut! Saskibaloia, futbola, patinajea. Agian, futbolaren mira izan dut atezain gisa, baina nirea txirrindularitza da, hori argi daukat. Bizitzeko modu bat da, balio asko irakasten dizun kirola.

Baduzu astirik aisialdirako eta bizitza sozialerako?

Antolatzen banaiz denbora ateratzen dut mutil lagunarekin egoteko edo etxean atsedean hartzeko Netflixen serieak ikusten. New Amsterdam gomendatzen dizuet, baina gehien gustatu zaidana Los Cien izan da. ●

Txirrindularitzaren historia laburra

Lehenengo bizikletak: abiadura bizikletak

Giza asmakizun guztiak premia bat asetzen saiatzearen emaitza dira. Nahiz eta, batzuetan, asmamenik edo teknologiarik ezak ez digun uzten poztasun bat izaten. Beste kasu batzuetan, asmakizunak agertzen dira hasieran dibertimendu intelektual bat zenaren bilakaera gisa. Bizikleta ez zen garatzen hasi XVIII. mendearen amaiera arte.

Lehenengo probetatik profesionalismora

Historiako lehen txirrindularitza proba, lehiaketa gisa, 1868ko maiatzaren 31n jokatu zen, 1.200 metroko zirkuitu txiki batean, Saint-Cloud parkean, Parisko kanpoaldean, non 7 txirrindularik parte hartu baitzuten eta James Moore erbesteratu britainiarrak irabazi baitzuen, pinoi finkoko zurezko bizikleta batekin eta burdinazko gurpilekin.

Urtebete geroago, lehen lasterketa egin zen, zehazki 1869ko azaroaren 7an, Paris eta Rouen artean. Ehun bat txirrindularik hartu zuten parte, 123 km-ko proba

amaitzeko edo irabazteko, eta azkenean 33 txirrindularik amaitzea lortu zuten. Berriz ere James Moore britainiarrak irabazi zuen proba 10 ordu eta 45 minutuko denborarekin. Antolatzaileen asmoa izan zen frogatzea bizikletak distantzia luzeetarako garraiobide gisa balio zuela.

Lehenengo txirrindularitza erakundeak

Lehenengo txirrindularitza elkarteak Florentzian (Italia) sortu ziren 1870eko urtarilaren 15ean, eta Herbehereetan 1871n, eta, ondoren, Britainia Handian eta Espainian (Asociación Velocipedista Madrileña eta Club Velocipédica de Cádiz) 1878an, baina klub txikien elkarte xumeak izan ziren. Lehenengo elkarte nazionala frantsesa izan zen 1881ean,

«Lehenengo elkarte nazionala frantsesa izan zen 1881ean, eta lehenengo txirrindularitza txapelketa frantsesa sortu zuen.»

eta lehenengo txirrindularitza txapelketa frantsesa sortu zuen.

1892an, Txirrindularien Nazioarteko Elkarteak sortu zen, Londresen, txirrindularien nazioarteko lehen elkarteak izanik. Baina hura osatzen zuten herrialdeen arteko desadostasunak zirela eta, Txirrindularitzaren Nazioarteko Batasuna sortu zen, 1900eko apirilaren 14an, eta hura gaur egungo zuzendaritza erakundea da, zeina Parisen eratu baitzen. Frantziako, Belgikako, Estatu Batuetako, Italiako eta Suitzako federazio nazionalek osatu zuten. Espainian, 1895ean sortutako Unión Velocipédica Española izan zen txirrindularien lehen erakunde nazionala.

Elkarte horiek batez ere pistako txirrindularitza eta errepideko txirrindularitza egiten zuten, ia ez baitzegoen beste modalitatetik. Ez zegoen inolako espezializaziorik, txirrindulariek bi diziplinak lehiatzen baitzituzten, bata zein bestea, pistako 333 metro zein errepideko 100 kilometro baino gehiago. Hala ere,

esan daiteke pistako txirrindularitzak nolabaiteko abantaila izan zuela, 1895ean antolatu baitzen bere lehen munduko txapelketa, belodromo batean jokatzeko hobeto kontrolatzeaz gain sarrera kobratu zitekeelako.

Lehenengo lehiaketak

Pistako txirrindularitzan, lehen lasterketa 1878an sortutako Londresko sei egunak izan ziren, eta, 1895ean, diziplina horretako munduko lehenengo txapelketa egin zen, abiadurako eta iraupen ertaineko probak egin zirelarik.

1890 eta 1900 artean, errepideko txirrindularitzako proba handiak jaio ziren, eta, urteak igaro ahala, monumentu bihurtu dira. Haietako batzuk oraindik ere existitzen dira, hala nola Lieja-Bastogne-Lieja eta Paris-Roubaix.

Probak Espainian eta Ameriketako

Espainian, lehenengo estatu probak Eibarko bizikleta fabrikatzaileen talde batek egin zituen, Errepublikara garaietan. 1932tik 1935era, Eibar-Madril-Eibar egin zen, 4 etapatan, zeina Espainiako Vueltaren hastapena izan baitzen. Aurretik ere klub txikietan lehiaketak egon baziren ere, ofizialki zaharrenak Kataluniako Volta (1911) eta Ordiziako Klasikoa (1922) izan ziren, Frantziaren eraginaren ondorioz, muga horretatik gertu egoteagatik.

Ameriketako, Uruguako Txirrindularitza Itzulia izan zen erregistratu zen lehenengo lasterketa, eta 1939an izan zen lehenengo edizioa.

FIAC eta FICP

1965ean, Nazioarteko Batzorde Olinpikoaren presiopean, UCI (Txirrindularitzaren Nazioarteko Batasuna) bi erakunde hauetan banatu zen: Amateurren Txirrindularitzako Nazioarteko Federazioa (FIAC) eta Profesionalen Txirrindularitzako Nazioarteko Federazioa (FICP). Biak koordinatzen zituen. Amateurrak Erroman finkatu zen, profesionalak Luxenburgon eta UCIa Genevan.

Amateurren Federazioa bi erakundeetatik handiena zen, eta 127 kide zituen bost kontinenteetan. Europako ekialdeko herrialdeak ziren nagusi, batez ere amateurrak ziren eta. Gainera, txirrindularitza ordezkatzeko zuten Joko Olinpikoetan, eta Profesionalen Federazioko kideen aurka gutxitan baino ez ziren lehiatzen.

1992an, UCIk FIAC eta FICP bateratu zituen, eta UCI fusionatu ziren. Erakundea, bateraturik, Lausanara lekuz aldatu zen.

Iturria:
www.historiadeldeporte.net
<http://ciclismohistoria.blogspot.com/>

Kirol olinpikoa

Txirrindularitza programa olinpikoan dago, Atenasko Joko Olinpikoen 1896ko lehenengo edizio modernoaz geroztik. Pistako 5 proba egin ziren (abiadura, esprinta, pistako 12 ordu, 10.000 m eta 100 km) eta errepideko proba 1 (87 km).

Stockholmeko 1912ko Joko Olinpikoetan, errepideko diziplinako probak baino ez ziren egin, eta behin besterik ez da gertatu hori.

Los Angeleseko 1984ko Jokoetara arte, gizonezkoek baino ez zuten parte hartu. Emakumeak olinpiada horietan hasi ziren parte hartzen errepideko probetan; pistako probetan, berriz, 1988ko Seulgo Jokoetan.

1996ko Atlantako olinpiadetan txirrindulari profesionalak parte hartu zuten lehen aldiz, eta mendiko txirrindularitza modalitatea sartu zen.

2008ko Pekingko Joko Olinpikoetan diziplina horretako beste modalitate bat gehitu zen, "BMX SX" (BMX Supercross); BMXtik etorritako modalitate horrek zailtasun berriak zeuzkan, hala nola inklinazio handiagoko irteerako arrapala eta salto handiagoak, abiadura handikoak.

Txirrindularitzako proba olinpiko guztiak abiadurakoak izan dira, sekula ez da egon ekitaldi akrobatikorik edo trialekorik. ●

Non ikas eta goza dezakezu kirol honetaz?

Jar zaitez harremanetan
Arabako Txirrindularitza Federazioarekin

**ARABAKO TXIRRINDULARITZA
FEDERAZIOA**

**FEDERACIÓN ALAVESA
DE CICLISMO**

KIROLAREN ETXEA
Zerkabarren kalea, 5
01001, Vitoria-Gasteiz (Araba-Álava)
945 13 37 68

info@faciclismo.com
www.faciclismo.com

dxtfem.com/alava/

**EL SITIO QUE TE INFORMA SOBRE
EL DEPORTE FEMENINO EN ARABA**

**ARABAKO NESKEEN KIROLARI
BURUZKO LEKU**

Kirol Zerbitzua
Servicio de Deporte

araba álava
foru aldundia diputación foral

web.araba.eus/eu/kirola